

Želimir Puljić na predavljanju knjige:
Ksenija Abramović, *Evo me*

1. Glas koji nije tražio sigurnost, već raspoloživost

Znatizeljno i sa zadovoljstvom listao sam prošlih dana zanimljivo štivo o „svjedočanstvu vjere“, koje je uvažena gospođa Ksenija, krsnim imenom Antonija Abramović, ispisala na stranicama autobiografske knjige, kojoj je s razlogom dala naslov „Evo me“. Gospođu Abramović susreo sam prvi put početkom ovoga stoljeća (2001.), na jednom susretu u Dubrovniku kad je stigla u pratnji indijskoga misionara Jamesa Manjackala koji je tada vodio karizmatske seminare diljem Hrvatske. Ona je prevodila njegove propovijedi i razmatranja s engleskoga jezika za nazočne slušatelje u dvorani u Gospinom polju, u neposrednoj blizini Biskupskoga dvora i svetišta Gospe od Milosrđa u Dubrovniku.

Po mom premještanju iz Dubrovnika u Zadar susreli smo se u prigodi otvaranja „Galerije sakralne umjetnosti Laudato“, uz svetište svetoga Šime, kao i kod otvorenja izložbe Božićnih jaslca u sklopu „Dana kršćanske kulture“ u Zadarskoj nadbiskupiji. Ksenija-Antonija je tada vrlo uspješno promovirala kršćansku umjetnost, jer je vjerovala kako prava umjetnost vodi k Bogu. A hrvatska sakralna umjetnost zaslužuje biti viđena, poštovana i čuvana. U međuvremenu je gospođa Abramović završila studij i započela raditi. U knjizi bilježi kako je tada kupila stan „na području župe Svetoga Duha“ u Zagrebu, pa se tamo „osjećala dobro i doma“. Ta joj je župa i okruženje „Svetoga Duha i sveca cijeloga svijeta, svetoga Antuna“, postala kako je napisala „ne samo adresa i mjesto stanovanja“, već i „prostor pripadanja i djelovanja“.

Dokora će „čuti glas u srcu“ koji joj je zborio da „ona nije prva koju je pozvao, ali je prva koja se odazvala njegovu pozivu“. Te riječi, koje je čula prije dvadeset godina (2006.), nisu došle u molitvi, ni u trenutcima sabranosti. Stigle su „tiho i s težinom ozbiljnog zahtjeva za odgovorom“, pa ju je to podsjetilo na biblijski poziv Abrahamu „neka ide iz zemlje svoje i zavičaja očinskoga u krajeve koje će mu pokazati“ (Post 12,1). A znamo kako pri tome Jahve nije dao Abrahamu „nikakvu kartu, niti navigaciju GPS za lakšu orijentaciju“. Nije mu ni obećao lagodno putovanje. Zatražio je „samo povjerenje, nakon čega se Abraham zaputio u nepoznato“. Abraham je, međutim, bio u jedno siguran: Bog, koji ga je pozvao „neka krene“, bit će uz njega i neće ga nikada ostaviti sama.

Slično iskustvo imala je i autorica ovih biografskih zapisa, pa je u Prologu knjige „Evo me“ zapasala: „Taj glas u meni nije pitao mogu li, nego hoću li. Nije tražio sigurnost, nego raspoloživost i otvoreno srce“. Stoga, priznaje da „tada nije znala kamo vodi njezin odaziv“. Pogotovu nije znala, niti naslućivala kako će „sve to jednoga dana imati svoje ime“ i utjeloviti se u djelu koje nadilazi njezine snage, rastjeruje brojne sumnje i opravdane strahove. „Znala je samo, veli ona, da se Božji glas jednom prepoznat više ne povlači. Nisam, međutim, znala koliko će trajati moje čekanje. A ono nije bilo nimalo lako...“, priznaje autorica ovoga rukopisa.

2. Suvremeni odjeci biblijskog govora: „Evo me, Gospodine, vršiti volju tvoju”

Biblijski izraz „evo me, Gospodine, vršiti volju tvoju“ (hebrejski, *Hineni*) koristi se kao snažan znak potpune raspoloživosti i spremnosti izvršiti volju Božju. U tome nam mogu pomoći nekoliko poznatih osoba iz Biblije, koji su na Jahvin poziv odgovorili upravo tim riječima. Navodim samo tri lika iz Staroga zavjeta i jedan iz Novoga u kojima se vidi i prepoznaje pristanak i bezuvjetna raspoloživost izvršiti volju Gospodnju.

- Počinjem s **Izaijom** koji je najizravniji primjer takve spremnosti. Kada je u viđenju čuo Gospodina kako pita: „Koga da pošaljem; i tko će tamo poći? Izaija odgovara: Evo me, mene pošalji! (Iz 6,6-9: „Jedan od serafa tada doletje k meni, piše Izaija i dodaje: u ruci mu žerava koju uzima kliještima sa žrtvenika; dotače se njome mojih usana i reče: Evo, usne je tvoje dotaknulo, krivica ti je skinuta i grijeh oprošten. Tad čuh glas Gospodnji: Koga da pošaljem? I tko će poći? Ja rekoh: Evo me, mene pošalji! On odgovori: Idi i reci ovo mome narodu..“
 - Drugi je slučaj dječaka **Samuela** kojega je Jahve zvao tri puta, pa on svaki put trčao svećeniku Eliju, misleći da ga on zove. Kada je Jahve zovnuo Samuela po treći put, Eli je savjetovao Samuelu neka ide leći, pa kad opet čuje poziv neka rekne: „Govori, Gospodine, sluga tvoj sluša“.
 - Treći je primjer **Abrahama** kojemu je Jahve rekao: „Idi iz zemlje svoje, iz zavičaja i doma očinskog, u krajeve koje ću ti pokazati. Velik ću narod od tebe učiniti blagoslovit ću te. Ime ću ti uzveličati i sam ćeš biti blagoslov (Post 12,1-2)... Abram se zaputio kako mu je Jahve rekao. A bilo mu je sedamdeset i pet godina kad je otišao iz Harana. On uze sa sobom svoju ženu Saraju, bratića Lota s imovinom što su je stekli u Haranu, te pođu u zemlju kanaansku.

Abraham je krenuo s velikom neizvjesnošću. Ali, bio je siguran Jahve koji ga je pozvao neće ga ostaviti sama. Pa i onda kad ga je stavio na veliku kušnju da žrtvuje sina Izaka, Abraham na upit sina, „gdje je žrtva, oče“, odgovara: „Bog će providjeti, sine moj“! Svojom vjerom i predanjem u Božju Providnost, Abraham je potvrdio apsolutnu poslušnost Gospodinu koji ga je iz njegova rodnoga Harana pozvao na putovanje u nepoznato i nesigurno područje. Eto, to su primjeri iz Staroga Zavjeta kojim su pojedinci pokazali iskrenu spremnost i punu raspoloživost za Božje planove.

- Uz brojne primjere iz Novoga zavjeta navodim još samo primjer **Blažene Djevice Marije** čiji je odgovor anđelu Gabrijelu glasio: „Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi!“ (Lk 1,38). To je izraz vrhunske spremnosti i suradnje u Božjem djelu spasenja. To se zbilo na **Blagovijest** pa je Papa Ratzinger rekao da je „to blagdan kojeg nam je sam Bog darovao; nismo ga mi ni izmislili, niti stvorili“. No, sretni smo što se Bog na taj dan „među nama udomio“. To je dan kad je „Bog iskoračio u ovaj naš svijet, pa tako započelo i naše spasenje“. To je dan bez presedana i bez reprize. Jedinstven događaj na zemlji, u svemiru i u povijesti! Možemo ga usporedit s danom stvaranja. Jer, i u jednom i drugom slučaju zazvonila je „stvarateljska riječ fiat“, neka bude. Prvi put tu riječ izgovorio je Stvoritelj kada je rekao: „Neka bude svjetlost i svod posred voda; neka zemlja proizvede živa bića svake vrste.. (Post 1, 1-26). Drugi puta je tu riječ izgovorila B D Marija pa je Bog čovjekom postao (Lk 1, 38). Nakon Božjega fiata nastao je svijet i svemir, a u njemu i čovjek kao ures svemira.

Nakon Marijina fiata (pristanka) Bogo-Čovjek Isus Krist je došao na zemlju, pa je njegovim silaskom i utjelovljenjem spašeno čovječanstvo. Nikada nešto ljepše nije nastalo, ni stvoreno. Božja ljepota s neba spustila se na zemlju, a vječno svjetlo uljepšalo vrijeme i zemaljski svijet. S blagdanom Blagovijesti mogu se uspoređivati jedino Božić i Sveti Četvrtak. Jer, sva tri puta: na Blagovijest, na Božić i na Veliki Četvrtak Bog dolazi k čovjeku koji biva promoviran i do neba uzdignut. Mi to našim razumom ne shvaćamo. Al' po jakoj vjeri znamo „što van reda biva tu“. Zahvaljujući tom vanrednom, nadpovijesnom događaju svijet i svemir postadoše Božjim svetištem; po Isusu koji je naš put i suputnik, naš vođa i učitelj, prijatelj i brat. To je razlog zašto se radujemo svetkovini Navještenja Gospodnjega. Tada je, naime, Marija rekla „neka mi bude po Tvojoj riječi“. Evo me, Gospodine vršiti volju Tvoju.

Tako se, evo, primičemo kraju ovog priopćenja u kojem po spremnosti i suradnji Marije u Božjem djelu spasenja otkrivamo i upoznajemo veliki potencijal „ženskoga genija“ o čemu je svojevremeno pisao i govorio sveti Ivan Pavao II. u Pismu ženama svijeta¹.

3. Veliki potencijal „ženskoga genija“

Drago mi je što sam upoznao gospođu Kseniju Abramović i u ovim zapisima otkrio da je na krštenju dobila još jedno ime, Antonija. Očito po čudotvorcu iz Padove sv. Antunu kojemu narod radosno pjeva: „Ako tražiš čudesa, mol' se svetom Anti. Njem' su od nebesa čuda dari dati.“ Sadašnja ravnateljica Laudato Televizije uistinu je učinila puno čudesnih i vrijednih stvari, kako na polju umjetnosti i kulture, tako i na području promicanja vjere i evangelizacije. Kad se sve to stavi u kontekst suvremenoga svijeta koji, kako je simbolično zborio sveti Ivan Pavao II. „u previše sekulariziranom okruženju bježi od Boga“, ostvarenje i otvaranje „televizije s kršćanskim predznakom“, ravno je čudesnom podvigu koji kod svih, a posebice kod gledatelja izaziva poštovanje i zahvalnost.

Time je uvažena Ravnateljica obiteljske televizije Laudato pokazala „veliki potencijal ženskoga genija“ o kojem je, kako rekoh, pjesnički i teološki pisao sveti Papa Ivan Pavao II. (u Apostolskom pismu *Mulieris dignitatem* 1988.).

- U tom vidu drago mi je što sam mogao kako osobno, tako i institucionalno, kao dubrovački biskup i zadarski nadbiskup, te predsjednik HBK pružiti ruku potpore i podršku gospođi Abramović u njezinim medijskim planovima, posebice u realizaciji „ženskoga genija“ kod stvaranja obiteljske Laudato TV.
- U ime brojnih prijatelja i pratitelja programa obiteljske televizije Laudato čestitam na ostvarenju toga velikoga djela, koje pomaže ljudima neposredno pratiti svete obrede i vjerska događanja u Hrvatskoj, Vatikanu i u svijetu, pa posredno služi procesu vjerske informacije, odgoja i evangelizacije.

¹ Pojam „ženski genij“ (*ingenium mulieris*) papa Ivan Pavao II. koristi u svom *Pismu ženama* (1995.) u brojevima 9, 10 i 12 gdje opisuje Mariju kao „najuzvišeniji izraz ženskoga genija“ koji je i danas „prijeko potreban čovječanstvu“. Istina, taj termin on je prvi put upotrijebio sedam godine ranije, u apostolskom pismu „*Mulieris Dignitatem*“ (Dostojanstvo žene, 1988. br. 30). Tamo je objasnio da se taj „genij posebice očituje u ženskoj usmjerenosti na osobu i odgojni rad u ljudskosti“. Marija je za Crkvu u tom vidu „najuzvišeniji uzor i izvor takvog nadahnuća“ (br. 1.)

- Zahvaljujemo i na tiskanju knjige „Evo me“, koja je zapravo „zapisnik prijeđenoga hoda“; od onoga upornoga „poziva i glasa u srcu“, od prije dvadeset godina (2006.), preko brojnih nepredvidivih prepreka i iskušenja u prijeđenom vremenu, do konačnog ostvarenja samoga djela.
- Dobro je što je autorica knjige veliki dio onoga, što je u tom razdoblju proživjela, zabilježila. Posebice je lijepo da je to uobličila u tečnom hrvatskom stilu, s kratkim i pitkim rečenicama. Brojne stranice i odlomci protkani su citatima Svetoga Pisma koji pomažu „prepoznavati tragove Božjega prolaza i u ovom sekulariziranom vremenu i svijetu“.
- Na kraju, u duhu velikoga sina Crkve, sv. Ignacija Lojolskoga, utemeljitelja Družbe Isusove, na stranicama ovih zapisa osjeća se miris njegovoga gesla koje je postalo prepoznatljivim dijelom isusovačke duhovnosti: „Sve što je urađeno, učinjeno neka bude na veću slavu Božju“ - Omnia ad majorem Dei gloriam!

Bogu hvala. Hvala i vama na poklonjenom vremenu i pozornosti.

✠ Želimir Puljić,
nadbiskup zadarski emeritus

Zagreb, 7. svibnja 2026.